

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 3 januari 1951

Mede namens s'Jacob. Mede voor Van Santen.

In antwoord op Uw 692 en 694 op 2 Januari ontvangen en in Ministerraad besproken, dient het volgende:

1. Aangezien een aantal Ambonezen kennelijk rebelleert tegen het boven hen gestelde gezag van kampcommandanten, is Van Santen gemachtigd het meest geeigend wapengeweld te eigener beoordeling daartegenover te stellen. Zo nodig moet hij ook KL inzetten. Wij overwegen daarbij, dat het voortwoekeren van militaire ongehoorzaamheid der Ambonezen anders een bedreiging zou worden voor de veiligheid van alle Nederlanders in Indonesië .
2. Aan HC alhier, op diens vraag, heeft s'Jacob reeds doen weten, dat wij overbrenging van alle Ambonezen naar Nederland beslist moeten afwijzen. Daartegenover stelde s'Jacob terstond zulks ook af te wijzen voor afvoer naar Irian. Van Djumhana kreeg hij indruk, dat dit geruststellend werkte.
3. Wij zenden U verslag 1^e Kamerbehandeling van 27 December ter informatie. Twee leden van Hoge Commissariaat waren op verzoek van s'Jacob op tribune. Zij hebben zelf kunnen horen, dat wij snelste afvoer KL beslist wensden. Wilt trachten RI ten deze gerust te stellen reeds avant ontvangst kamerstukken.
4. Sahetapy deinst terug voor verantwoordelijkheid zijner vredesmissie, hiertoe opgestoot door Aponno en consorten. Zij stellen thans schriftelijk o.m. dat de Zuid-Molukse ex-KNIL-militairen op Java telefonisch hebben medegedeeld dat zij hebben besloten alle besprekingen met Generaal Scheffelaar stop te zetten en de besprekingen over te laten aan de delegatie in Den Haag.
Sahetapy wil zonder meer terug, waartegen vermoedelijk bij U geen bezwaar. Mogelijk zal hoofdveldpredikant De Kluis met hem meereizen, waarover wij eventueel separaat zullen seinen.
5. Blijkens voorgaande schriftelijke verklaring onttrekken de Ambonezen zich dus zelf aan onze krijgstucht, hetgeen argument te meer Uw naar ons oordeel toch al juist advies te volgen om aan 'praten' een einde te maken (punt 4 slot 694).
6. Aan Ambonezen dient dus thans te worden aangezegd, dat zij kunnen kiezen tussen:
 - a. Overgang APRI
 - b. Demobilisatie ter plaatse
 - c. Afvoer naar Zuid-Molukken (Ambon of eventueel andere eilanden)
 Men stelde daarbij, dat zij op niets anders aanspraak kunnen maken.
7. Slechts voor diegenen, die door daden uit verleden hierdoor in levensgevaar zouden geraten, kan asyrecht in Nederland worden gegeven. Missie Toet noemde aantal van 90 plus gezinnen. Dit aantal is in Parlement toegezegd min of meer als maximum.
8. Uiteraard kan Van Santen aan Ambonezen bijvoorbeeld een week bedenktijd geven om hun wil te bepalen. Uiterlijk 15 Januari moeten wij definitief weten waar wij aan toe zijn. Aan s'Jacob is door Generaal Toet gemeld, dat verhouding tussen KL-bewakingsdetachement en Ambonezen goed is. Indien zulks nog het geval is, dan suggereert s'Jacob aan Van Santen om KL-soldaten het volgende te zeggen. De Minvo heeft van verscheidenen hunner Nieuwjaarswensen ontvangen, waarvoor hij dankbaar is, al bleek hem daaruit door kanttekeningen op de kaarten, dat de KL-ers weinig vertrouwen hebben in des Ministers pertinente wens om hen spoedigst naar Nederland terug te zien komen. De Minvo vraagt daarom thans van de 'blijvers' dat vooral ook zij in

hun gesprekken met de Ambonezen duidelijk maken, dat zij, 'de blijvers', in Februari weg moeten gaan en daarom de Ambonezen dringendst aanraden eieren voor hun geld te kiezen. Over de KL-ers is in 1^e Kamer met veel waardering gesproken. Wij zullen hen nog meer waarderen, indien zij hun Ambonese voormalige wapenbroeders zullen kunnen terugroepen van de huidige dwalingen huns weegs.

9. Van de overkomst naar hier van een nieuwe Ambonese missie, zoals door hen wordt voorgesteld, kan geen sprake zijn.

Indien U beiden het raadzaam acht om aan de Ambonezen en vooral dan aan de ongehoorzamen de KL-status eventueel reeds aanstonds te ontnemen of wijzigingen te brengen in dagtoelagen dan bestaat hiertegen in principe geen bezwaar. Gaarne dus desgewenst voorstellen.

10. In vol besef van Uw uiterst moeilijke taak volgen wij allen alhier Uw beider beleid met spanning en vertrouwen.